

SFS 2004:865

Utkom från trycket
den 9 november 2004

Förordning om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.;

utfärdad den 28 oktober 2004.

Regeringen föreskriver¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelser om kör- och vilotider samt färdskrivare vid vägtransporter finns i

1. rådets förordning (EEG) nr 3820/85 av den 20 december 1985 om harmonisering av viss social lagstiftning om vägtransporter², och
2. rådets förordning (EEG) nr 3821/85 av den 20 december 1985 om färdskrivare vid vägtransporter³.

2 § Denna förordning innehåller kompletterande bestämmelser till de rättsakter som anges i 1 §.

Förordningen innehåller även bestämmelser om förfarandet för kontroll av kör- och vilotider samt av färdskrivare på väg och i företags lokaler.

2 kap. Undantag

1 § Ett fordon som tas i bruk första gången före den 5 augusti 2005 får vara utrustat med en färdskrivare enligt bilaga 1 till förordning (EEG) nr 3821/85 i stället för en färdskrivare enligt bilaga 1 B till förordningen.

2 § I enlighet med artikel 13.1 i förordning (EEG) nr 3820/85 och artikel 3.2 i förordning (EEG) nr 3821/85 skall dessa rättsakter inte tillämpas på vägtransporter inom Sverige som utförs med

1. fordon som inte förvärvsmässigt används för persontransporter och som genom sin konstruktion och utrustning är lämpliga för transport av högst 17 personer, föraren inräknad, och som är avsedda för detta ändamål,
2. fordon som används av myndigheter för att tillhandahålla offentliga tjänster som inte konkurrerar med utövare av yrkesmässig trafik,

¹ Jfr rådets direktiv 88/599/EEG av den 23 november 1988 om enhetligt förfarande vid kontroll av tillämpningen av förordning (EEG) nr 3820/85 om harmonisering av viss social lagstiftning om vägtransporter och av förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter (EGT L 325, 29.11.1988, s. 55, Celex 31988L0599), senast ändrat genom rådets förordning (EG) nr 2135/98 (EGT L 274, 10.1.1998, s. 1, Celex 31998R2135).

² EGT L 370, 31.12.1985, s. 1 (Celex 31985R3820).

³ EGT L 370, 31.12.1985, s. 8 (Celex 31985R3821).

3. fordon som används av jordbruks-, trädgårds-, skogs- eller fiskeriföretag för godstransporter inom en radie av 50 kilometer från den ort där fordonet normalt är stationerat, inberäknat kommuner vilkas centrum är belägna inom denna radie,

4. fordon som används för transport av djuravfall eller kadaver, som inte är avsedda till människoföda,

5. fordon som används för transport av levande djur från lantgårdar till lokala marknader och omvänt eller från marknader till lokala slakterier,

6. fordon som används som butiker på lokala marknader eller för hemförsäljning eller som används för mobila bank-, penningväxlings- eller sparverksamheter, för religiösa ändamål, för utlåning av böcker, grammofonskivor eller kassetter, för kulturevenemang eller utställningar och som är särskilt utrustade för sådana ändamål,

7. fordon som inom en radie av 50 kilometer från den ort där det normalt är stationerat transporterar material eller utrustning som föraren använder i sitt arbete, förutsatt att körningen av fordonet inte utgör förarens huvudsakliga uppgift och att undantaget inte allvarligt strider mot syftena med förordning (EEG) nr 3820/85 och förordning (EEG) nr 3821/85,

8. fordon som uteslutande används på sådana öar med en areal av högst 2 300 kvadratkilometer, som inte är förenade med landet i övrigt med broar, vadställen eller tunnlar öppna för motorfordon,

9. fordon som används för godstransporter och som drivs med hjälp av på fordonet alstrad gas eller med elkraft eller som är utrustade med en automatiskt verkande hastighetsmaximerande anordning, i den mån sådana fordon i registreringslandets nationella lagstiftning jämföras med fordon framdrivna av bensin- eller dieselmotor, och vars högsta tillåtna vikt, inklusive släp- eller påhängsvagn, inte överstiger 3,5 ton,

10. fordon som används för övningskörning vid körkortsutbildning, samt

11. dragfordon som uteslutande används inom jord- och skogsbruk.

3 § Vägverket får medge undantag enligt de förutsättningar som anges i artikel 13.2 i förordning (EEG) nr 3820/85 och artikel 3.3 i förordning (EEG) nr 3821/85.

3 kap. Kompetenskrav

1 § Vägverket är behörig myndighet enligt artikel 5.2 andra stycket b i förordning (EEG) nr 3820/85.

2 § Kraven på yrkeskompetens i artikel 5.1 b andra strecksatsen och 5.2 andra stycket c i förordning (EEG) nr 3820/85 skall anses uppfyllda av den som blivit godkänd vid ett skriftligt prov för förare av fordon avsedda för gods- eller persontransporter på väg anordnat av

1. Vägverket, eller

2. gymnasieskola, komvux eller fristående skola med motsvarande utbildning där eleven undervisats på en nationellt fastställd kurs vars innehåll varit föremål för samråd enligt 8 kap. 4 § körkortsförordningen (1998:980).

Vägverket skall utfärda ett bevis om yrkeskompetens till förare som uppfyller kraven i första stycket.

Typgodkännande

1 § Vägverket är behörig myndighet enligt artikel 7, 8.4 och 9.2 i förordning (EEG) nr 3821/85 och skall i övrigt fullgöra de uppgifter som ankommer på Sverige i fråga om typgodkännande av färdskrivare, diagramblad och färdskrivarkort.

Installation och besiktning

2 § Vägverket är behörig myndighet enligt artikel 12.2 och 12.3 i förordning (EEG) nr 3821/85.

3 § Godkännande av verkstäder enligt artikel 12.1 i förordning (EEG) nr 3821/85 skall ske genom ackreditering enligt lagen (1992:1119) om teknisk kontroll. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll skall underätta Vägverket om de ackrediteringar och återkallelser av ackrediteringar som beslutats enligt denna bestämmelse.

4 § Kontroller och besiktningar enligt avsnitt VI i bilaga 1 och 1 B till förordning (EEG) nr 3821/85 skall utföras av en godkänd verkstad. Sådana intyg som avses i avsnitt VI, punkt 1 i bilaga 1 får utfärdas av en godkänd verkstad eller, i fråga om en ny enhet, av tillverkaren eller den som företräder denne.

5 § Besiktning av färdskrivarutrustning enligt avsnitt VI, punkt 3 b, i bilaga 1 till förordning (EEG) nr 3821/85 i fråga om fordon registrerade i Sverige, skall utföras senast två år efter installation eller föregående besiktning av färdskrivaren enligt datum på färdskrivarens installationsskylt.

Om färdskrivarutrustningen inte genomgått en besiktning inom den tiden eller inom de tider som anges i avsnitt VI, punkt 3 a, i bilaga 1 till förordning (EEG) nr 3821/85 eller i avsnitt VI, punkt 4, i bilaga 1 B till samma förordning får fordonet brukas endast

1. vid provkörning i omedelbart samband med reparation av färdskrivaren,
2. för färd kortaste lämpliga väg till en godkänd verkstad för reparation eller besiktning, samt
3. vid transport där färdskrivare inte krävs.

6 § Om färdskrivarutrustningen uppfyller kraven skall verkstaden byta ut installationsskylten. Om det finns brister i färdskrivarutrustningen skall installationsskylten tas bort och inte ersättas med någon ny. En borttagen installationsskylt skall förstöras.

Om färdskrivarutrustningen har brister får fordonet brukas endast vid sådana transporter som avses i 5 §.

5 kap. Färdskrivarkort

Allmänt

1 § Vägverket är behörig myndighet enligt artikel 14.3, 14.4, 15.1 och 16.3 i förordning (EEG) nr 3821/85 och skall i övrigt fullgöra de uppgifter som ankommer på Sverige enligt artikel 14.4 c och d.

Vägverket prövar också frågor om utfärdande av färdskrivarkort och frågor om återkallelse enligt 8 §. Omhändertagande enligt 9 § beslutas av polismyndighet.

2 § Enligt avsnitt I i bilaga 1 B till förordning (EEG) nr 3821/85 är

1. *förarkort*: ett färdskrivarkort som utfärdas till en viss förare och som kan identifiera föraren och gör det möjligt att lagra data om hans eller hennes aktiviteter,

2. *företagskort*: ett färdskrivarkort som utfärdas till en ägare eller en nyttjanderättsinnehavare av fordon som utrustats med färdskrivare och som gör det möjligt att identifiera företaget och att visa, överföra och skriva ut data som finns lagrade i en färdskrivare som detta företag har låst,

3. *verkstadskort*: ett färdskrivarkort som utfärdas till en tillverkare av färdskrivare, en montör, en fordonstillverkare eller en verkstad, vilket har godkänts och identifierar kortinnehavaren och gör det möjligt att prova, kalibrera eller överföra data från färdskrivaren,

4. *kontrollkort*: ett färdskrivarkort som utfärdas till en behörig kontrollmyndighet och som gör det möjligt att identifiera kontrollorganet och att få tillgång till data som lagrats i dataminnet eller på förarkortet för att läsa, skriva ut eller överföra data.

Giltighetstid

3 § Ett förarkort, ett företagskort och ett kontrollkort är giltigt i fem år. Ett verkstadskort är giltigt i ett år.

Ett färdskrivarkort som är omhändertaget eller återkallat gäller inte.

Innehav m.m.

4 § Den som kör ett fordon som är utrustat med en färdskrivare i enlighet med bilaga 1 B till förordning (EEG) nr 3821/85 skall inneha ett förarkort. Detta gäller dock inte den som kör ett fordon vid en transport där färdskrivare inte krävs.

Ett förarkort får inte lånas ut eller överlåtas till någon annan.

5 § Ett färdskrivarkort får inte användas för andra ändamål än som följer av förordning (EEG) nr 3821/85.

6 § Den verkstad, fordonstillverkare eller tillverkare av färdskrivare som erhållit verkstadskort skall upprätta en förteckning som för varje kort visar vilken montör som tilldelats kortet. Av förteckningen skall montörens namn och kortets nummer framgå. En montör får inte tilldelas mer än ett kort. Kortet får inte brukas av någon annan än den som antecknats i förteckningen.

7 § I artikel 16.3 i förordning (EEG) nr 3821/85 finns bestämmelser om återlämnande av förarkort som förstörts eller inte fungerar och om anmälan av förarkort som har stulits eller förkommit.

Om ett företagskort, verkstadskort eller kontrollkort har förstörts eller inte fungerar, skall innehavaren återlämna kortet till Vägverket. Om ett sådant kort har stulits eller förkommit skall innehavaren anmäla detta till Vägverket.

Återkallelse och omhändertagande

8 § Ett förarkort, ett företagskort eller ett verkstadskort skall återkallas om kortet har förfalskats, om det används av någon annan än den som kortet har utfärdats för eller om det har utfärdats på grund av oriktiga uppgifter eller falska handlingar.

Ett verkstadskort skall återkallas om verkstadens ackreditering enligt 4 kap. 3 § upphör.

9 § Ett förarkort, ett företagskort eller ett verkstadskort skall omhändertas om det på sannolika skäl kan antas att kortet kommer att återkallas med stöd av 8 § första stycket.

10 § Ett beslut om omhändertagande skall meddelas skyndsamt och delges den som kortet är utfärdat för. Beslutet och kortet skall inom 48 timmar skickas till Vägverket tillsammans med den utredning som har gjorts och uppgift om delgivning.

11 § Vägverket skall skyndsamt avgöra om färdskrivarkortet skall återkallas. Om återkallelse inte sker skall kortet omedelbart återlämnas till innehavaren.

12 § När ett förarkort har återkallats skall Vägverket sända den information om kör- och vilotider som lagrats på kortet till den som varit innehavare av kortet.

6 kap. Företagens kopiering och lagring av uppgifter samt förvaring av diagramblad

1 § I artikel 14.2 förordning (EEG) nr 3821/85 finns bestämmelser om hur ett företag skall förvara diagramblad och på begäran visa upp dem för en behörig kontrolltjänsteman.

Ett företag som använder fordon som är utrustade med färdskrivare enligt bilaga 1 B till förordning (EEG) nr 3821/85 skall med tillräckliga tidsintervall kopiera de uppgifter som finns lagrade i färdskrivarna och på förarkorten i den utsträckning som uppgifterna avser företagets verksamhet.

2 § De uppgifter som har kopierats enligt 1 § andra stycket skall bevaras i oförändrat och sökbart skick i minst ett år från dagen för registreringen av uppgiften och på begäran göras tillgängliga för en behörig kontrolltjänsteman.

7 kap. Kontroller

Allmänt

1 § Med behörig kontrollmyndighet avses polismyndighet och med behörig kontrolltjänsteman avses polisman och bilinspektör.

2 § Kontroller skall ske regelbundet, både ute på vägarna och i företagens lokaler, på sådant sätt att

1. de varje år täcker minst en procent av de dagsverken som utförts av förare av sådana fordon som omfattas av förordningarna (EEG) nr 3820/85 och (EEG) nr 3821/85, och

2. minst 15 procent av det sammanlagda antalet kontrollerade dagsverken kontrolleras på vägarna och minst 25 procent i företagens lokaler.

3 § I fordonslagen (2002:574) finns bestämmelser om rätten att kontrollera ett fordonets färdskrivare samt om provkörning av fordonet vid sådan kontroll. Provkörning får ske även om det finns något hinder mot att bruka fordonet enligt denna förordning, förordningen (1993:185) om arbetsförhållanden vid vissa internationella vägtransporter eller trafikförordningen (1998:1276).

Vägkontroller

4 § Minst två gånger om året skall vägkontroller av förare och fordon som omfattas av förordningarna (EEG) nr 3820/85 och (EEG) nr 3821/85 genomföras samtidigt i Sverige och minst en annan EU-stat eller EES-stat, varvid respektive kontrollmyndighet arbetar på sitt eget territorium.

Rikspolisstyrelsen ansvarar för att sådana kontroller genomförs.

5 § Vägkontroller skall genomföras på olika platser när som helst och täcka en så stor del av vägnätet att det är svårt att undvika kontrollstationerna. De skall genomföras utan diskriminering av fordon och förare, oberoende av i vilket land de hör hemma.

6 § Vid vägkontroller skall följande kontrolleras.

1. Dagliga körperioder, raster och dygnsvila samt diagrambladen för de föregående dagarna som medförts enligt artikel 15.7 i förordning (EEG) nr 3821/85 och uppgifter för minst samma period lagrade på förarkortet och i färdskrivarens minne enligt bilaga 1 B till förordning (EEG) nr 3821/85.

2. Senaste veckovila, om sådan krävs.

3. Färdskrivarens funktion samt eventuellt missbruk av skrivare, diagramblad eller förarkort eller, i förekommande fall, de handlingar som avses i artikel 14.5 i förordning (EEG) nr 3820/85.

4. Sådant bevis om yrkeskompetens eller andra handlingar som avses i 3 kap. 3 §.

5. Sådant arbetsgivareintyg som får ersätta diagramblad för en eller flera dagar under en vecka som en förare inte har kört i enlighet med rådets resolution av den 20 december 1985 om underlättande av genomförandet av de sociala förordningarna om vägtransporter.

7 § Vid vägkontroller skall i förekommande fall även följande kontrolleras.

1. Fordonets hastighet under den period som avses i artikel 15.7 i förordning (EEG) nr 3821/85.

2. Fordonets momentana hastigheter som registrerats av färdskrivaren under de senaste 24 timmarna.

Kontrollen enligt första stycket 1 skall avse fordonets eventuella överskridande av den tillåtna hastigheten, uttryckt som varje period längre än en minut under vilken fordonets hastighet enligt färdskrivaren har överskridit 90 kilometer i timmen (lastbil med totalvikt över 12 ton) respektive 105 kilometer i timmen (buss med totalvikt över 5 ton).

11 § Om det vid en vägkontroll av ett i Sverige registrerat fordon i en annan stat inom EES framkommer omständigheter som ger anledning att anta att föraren har begått en överträdelse som inte kan styrkas under kontrollförfarandet på grund av att nödvändiga uppgifter saknas, skall på begäran kontrollmyndigheten bistå den behöriga kontrollmyndigheten i den berörda staten vid utredningen av ärendet. Om kontrollmyndigheten i detta syfte utför en kontroll i ett företags lokaler, skall resultatet av denna kontroll meddelas den andra behöriga kontrollmyndigheten.

Kontroll i företags lokaler

12 § Kontroller i företagslokaler skall planeras på grundval av tidigare erfarenheter från olika slags transporter. Sådana kontroller skall även utföras när allvarliga överträdelser av förordningarna (EEG) nr 3820/85 och (EEG) nr 3821/85 har avslöjats vid vägkontroller.

13 § Vid kontroller i företagslokaler skall, förutom de moment som ingår i vägkontrollförfarandet, följande kontrolleras.

1. Veckovila och körperioder mellan dessa viloperioder.
2. Tvåveckorsgränsen för körtimmar.
3. Kompensation för minskade dygns- eller veckoviloperioder.
4. Användningen av diagramblad och sättet att organisera förarnas arbetspass.
5. Förvaringen av diagrambladen och bevarandet av uppgifter enligt 6 kap. 2 §.

En kontroll i företags lokaler kan ersättas med en kontroll hos myndigheten av dokument eller uppgifter som begärts in från företaget.

8 kap. Utbyte av information

1 § Vägverket är behörig myndighet enligt artikel 17.3 i förordning (EEG) nr 3820/85 och skall fullgöra de uppgifter som ankommer på Sverige enligt artikel 16.2. Vägverket är även behörig myndighet enligt artikel 19.3 i förordning (EEG) nr 3821/85.

2 § Rikspolisstyrelsen skall senast den 15 februari varje år förse Vägverket med de uppgifter som verket behöver för att kunna uppfylla sina skyldigheter enligt 1 § i fråga om artikel 16.2 i förordning (EEG) nr 3820/85. Riks-

lisstyrelsen skall samtidigt lämna upplysning om antalet färdskrivare som har kontrollerats under det föregående året samt antalet konstaterade överträdelser mot ansvarsbestämmelserna i 9 kap. i denna förordning och vad dessa överträdelser bestått i.

3 § Uppgifter enligt artikel 17.3 i förordning (EEG) nr 3820/85 och artikel 19.3 i förordning (EEG) nr 3821/85 skall utbytas den 24 maj varje år och även på särskild begäran av en EU-stat eller EES-stat i enskilda fall. För detta ändamål skall Vägverket använda en enhetlig rapporteringsblankett som utarbetats av kommissionen.

9 kap. Ansvarsbestämmelser

1 § Till böter döms den som uppsåtligen hindrar eller försvårar en kontroll enligt denna förordning eller bryter mot artikel 15.8 i förordning (EEG) nr 3821/85.

2 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. lämnar oriktig uppgift i en ansökan om typgodkännande eller i ett intyg enligt 4 kap. 4 §, eller

2. bryter mot förbud som meddelats enligt artikel 8.4 i förordning (EEG) nr 3821/85.

Ansvar enligt första stycket 1 inträder inte om den oriktiga uppgiften saknat betydelse för frågan om typgodkännande eller om uppgiften i övrigt inte varit ägnad att vilseleda.

3 § Till penningböter döms den som utan lov uppsåtligen avlägsnar plomberingar av färdskrivarutrustning enligt punkt V.4 i bilaga 1 eller punkt V.3 i bilaga 1 B till förordning (EEG) nr 3821/85.

4 § Till penningböter döms den medlem av en fordonsbesättning som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot artikel 5.1–5.3 i förordning (EEG) nr 3820/85.

5 § Till penningböter döms den förare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot

1. artikel 6, 7.1, 7.4, 8.1–8.3, 12 andra meningen eller 14.5 i förordning (EEG) nr 3820/85,

2. artikel 3.1, 14.4a tredje stycket, 15.1–15.3, 15.5, 15.5a, 15.7, 16.1 andra stycket, 16.2 eller 16.3 första–tredje stycket i förordning (EEG) nr 3821/85,

3. 5 kap. 4 §, eller

4. förbud att bruka fordon enligt 4 kap. 5 § andra stycket eller 6 § andra stycket.

Till straff enligt första stycket 2 för brott mot artikel 3.1 i förordning (EEG) nr 3821/85 skall inte dömas om fordonet är utrustat med färdskrivare i enlighet med 2 kap. 1 §.

6 § Till penningböter döms den arbetsgivare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot

1. artikel 10 i förordning (EEG) nr 3820/85, eller

7 § Till penningböter döms den näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot

1. artikel 14.1–14.4 eller 14.6 i förordning (EEG) nr 3820/85,
2. artikel 14.2 i förordning (EEG) nr 3821/85, eller
3. 6 kap. 1 § andra stycket eller 2 §.

8 § Till penningböter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot

1. 5 kap. 5 eller 6 §,
2. 5 kap. 7 § andra stycket i fråga om företagskort eller verkstadskort, eller
3. föreskrifter om förfarandet i de avseenden som regleras i denna förordning som har meddelats med stöd av 10 kap. 5 §.

9 § I de fall som avses i 4 eller 5 § döms även arbetsgivaren till penningböter, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet inte har gjort vad som har ankommit på honom eller henne för att hindra förseelsen.

Vad som sägs i första stycket om arbetsgivare skall i stället gälla annan näringsidkare om brottet har begåtts i dennes transportverksamhet.

10 § Ansvar enligt denna förordning inträder inte, om straff kan dömas ut enligt brottsbalken eller enligt lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott.

10 kap. Övriga bestämmelser

Hindrande av fortsatt färd

1 § En polisman skall hindra fortsatt färd med ett fordon som sker i strid mot denna förordning eller mot någon föreskrift som har meddelats med stöd av förordningen, om den fortsatta färden skulle medföra en påtaglig fara för trafiksäkerheten eller annars utgöra en väsentlig olägenhet.

Överklagande

2 § I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Vägverkets beslut enligt 2 kap. 3 § får överklagas hos regeringen. Ett beslut i fråga om skriftligt prov enligt 3 kap. 2 § eller om omhändertagande av ett förarkort, ett företagskort eller ett verkstadskort enligt 5 kap. 9 § får inte överklagas.

Underrättelser

3 § Rikspolisstyrelsen skall underrätta Tullverket om dom, beslut, straffföreläggande eller föreläggande om ordningsbot som gäller ansvar enligt denna förordning i fråga om en vägtransport med fordon som är registrerat i utlandet, om transporten inte avser linjetrafik.

När det gäller Rikspolisstyrelsens skyldighet att underrätta Vägverket finns bestämmelser i 5 kap. förordningen (2001:650) om vägtrafikregister.

4 § När en domstol har dömt en förare som inte har hemvist i Sverige för något brott enligt denna förordning, skall en kopia av domen eller beslutet sändas till Vägverket.

Bemyndigande

5 § Vägverket får meddela föreskrifter för verkställigheten av förordning (EEG) nr 3820/85, förordning (EEG) nr 3821/85 och denna förordning samt ytterligare föreskrifter om förfarandet i de avseenden som regleras i denna förordning. Föreskrifter om kontroll skall meddelas efter samråd med Rikspolisstyrelsen.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2005, då förordningen (1995:521) om behöriga myndigheter, m.m. i fråga om kör- och vilotider samt färdskrivare vid vägtransporter skall upphöra att gälla.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för förelägganden som före ikraftträdandet har meddelats med stöd av 12 § förordningen (1995:521) om behöriga myndigheter, m.m. i fråga om kör- och vilotider samt färdskrivare vid vägtransporter.

På regeringens vägnar

ULRICA MESSING

Lennart Renbjer
(Näringsdepartementet)